

Dossier Jeugdzorg

Verschil in beleving door inwoners en gemeente

Layout en ontwerp: Chris Hottentot

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Inleiding.....	5
Casus A.....	7
<i>Veiligheid gastouder</i>	9
Casus B.....	10
Vragen.....	12
<i>Communicatie/bereikbaarheid/afstemming</i>	12
<i>Inhoudelijke kennis & expertise</i>	12
<i>Wisselende / uitblijven casusregie (oorzaak en gevolgen)</i>	12
<i>Veiligheid</i>	13
<i>Naar het JOT?</i>	13
Bijlagen.....	15
<i>Schriftelijke vragen jeugdzorg door Nissewaard Lokaal</i>	15
<i>Beantwoording vragen door gemeente Nissewaard</i>	17

Nissewaard, 2 februari 2020

Inleiding

De jeugdzorg staat de laatste jaren onder grote druk. Het Rijk besloot de taken rond jeugdzorg over te hevelen naar de gemeenten. Zij moesten dezelfde taken uitvoeren, maar kregen hier een lagere vergoeding voor. Gemeenten staan om deze reden voor een grote uitdaging. De uitdaging om met minder budget een inhoudelijk zo goed mogelijke zorg voor de jeugdige te blijven garanderen. In de praktijk blijkt echter dat deze taak voor veel gemeente te hoog gegrepen is. Landelijke berichtgeving spreekt inmiddels over het zorgelijke niveau van de jeugdbescherming en de wachtlijsten. O.a. de Volkskrant¹ en RTL Nieuws² berichten hier reeds over. Lokale lasten gaan in toenemende mate naar jeugdzorg om de minimale taken te blijven halen. Sommige gemeenten, zoals Hellevoetsluis, lijken door de stijgende kosten zelfs in financiële nood te komen. Inmiddels lijkt de Tweede Kamer dit ook in te zien. Kamerleden willen nu dat het Rijk een aantal zorgtaken rondom jeugdzorg weer centraal gaat regelen. Tot het zover is, zullen gemeenten nog verantwoordelijk blijven voor dit beleid.

Nissewaard Lokaal maakt zich zorgen om de huidige trend(s) in de jeugdzorg en vraagt zich af wat op dit moment de actuele stand van zaken is binnen het sociaal (jeugd) domein, met name op het gebied van beschikbaarheid van passende zorg en interventies. Daarbij bereiken onze fractie regelmatig zorgelijke signalen vanuit het directe werkveld. Bijvoorbeeld: in de gemeente Goeree-Overflakkee duurt het momenteel 4 maanden voordat er een beschermingsonderzoek kan worden gestart naar de veiligheid van een jongere. Laat staan dat er een beschermingsmaatregel of interventie bewerkstelligd kan worden. Een vrijwillige jeugdbeschermer is simpelweg niet beschikbaar. Nissewaard Lokaal maakt zich zorgen dat er, naast wachtlijsten binnen omringende jeugdbescherming, ook problemen in onze gemeente binnen de beschikbaarheid van specialistische GGZ voor inwoners is ontstaan .

Volgens onze informatie nemen specialistische GGZ instellingen per november GEEN nieuwe patiënten meer aan, waardoor kwetsbare jongeren geen behandeling meer kunnen krijgen. Zeer recentelijk heeft er nog een ernstig geweldsincident op metrostation Heemraadlaan plaats gevonden, waarvan in de media een groep ouders heeft aangegeven dat het zorgsysteem rondom betrokkenen hierin heeft gefaald.

Naar aanleiding van onze aandacht en vragen over jeugdzorg en jeugdondersteuningsteams (JOT's) kregen wij vele reacties³ van onze inwoners. Diverse inwoners wilden met ons in gesprek om hun ervaringen te delen, hiervan hebben wij er twee als voorbeeld uitgewerkt.

¹ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/inspecties-slaan-alarm-niveau-jeugdbescherming-is-onacceptabel-laag~bcfa467d/>

² <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4804141/kinderrechtters-gebrek-jeugdzorg-wachtlijsten-noodklok-kinderen>

³ <https://www.facebook.com/nissewaardlokaal/posts/3012698978759682>

Deze twee casussen dienen als voorbeeld van de kloof tussen enerzijds de gemeentelijke perceptie anderzijds de perceptie van hulp vanuit de inwoner.

Op basis van deze ervaringen willen wij de discussie aan met raad en gemeentebestuur met als doel het huidige beleid en de processen op zorg voor de jeugdige inwoners in die mate te verbeteren, dat hulpbehoevende ouders en jeugd die hulp krijgen die ook daadwerkelijk bij ze past.

Tom den Daas

Fred Seker

Casus A

Gesprek inwoner Nissewaard in het bijzijn van haar vaste gastouder. Moeder van twee kinderen.

Medewerkers van Nissewaard Lokaal spreken een mevrouw, in het bijzijn van haar gastouder, die in 2014 te maken krijgt met huiselijk geweld van haar toenmalig partner. Mevrouw was op dat moment drie maanden zwanger en had een zoon van drie jaar oud. Zij kreeg op dat moment voor het eerst te maken met drie instanties (te weten: het toenmalige team 'Huiselijk Geweld' van de gemeente, jeugdbescherming en, na doorverwijzing, met medewerkers van het jeugdondersteuningsteam (JOT). Toenmalig partner kreeg voor tien dagen een straat-/omgangsverbod opgelegd. Er volgde een 'tafeloverleg' met betrokken partijen. Vanuit het JOT werd een maatschappelijk werker ingezet. Dit traject werd ongeveer na een jaar afgesloten.

In juli 2017 maakte mevrouw opnieuw een geweldsituatie mee met haar partner, te weten bedreiging in de auto. Zij zocht daarna veiligheid bij het politiebureau. De politie deed een 'Veilig Thuis'-melding. Ondanks dat mevrouw de verwachting had dat er iets zou starten gebeurde er niets. Toen mevrouw contact opnam met 'Veilig Thuis' kreeg ze te horen dat ze daar niet bekend was. Het enige wat mevrouw in oktober 2017 ontving was een evaluatieformulier over de ontvangen hulpverlening, maar deze was niet van de grond gekomen. Mevrouw vertelt dat zij toen zelf, via school, hulp van maatschappelijk werk gezocht heeft.

Na verloop van tijd werd mevrouw opgeroepen voor een gesprek met de jeugdbescherming. Daarin werd aangegeven dat mevrouw niet zou meewerken aan de hulpverlening. Zij legt uit dat ze, door het type werkzaamheden wat ze toentertijd deed, onregelmatig moest werken en daardoor niet in staat was tijdens deze diensten haar telefoon te beantwoorden. Daarbij geeft ze aan dat de gemeente met afgeschermd nummers belt en de gemeente dit, naar haar idee, slechts beperkt op enkele momenten geprobeerd zou hebben. Tijdens het gesprek met de veiligheids-/beschermingstafel in december 2017 kreeg mevrouw de aanmelding hiervan pas op het moment van aankomst onder ogen. Zij heeft aangegeven dat er foutieve informatie in de aanmelding stond en dat deze informatie tot op de dag van vandaag in zo'n dossier kan blijven staan.

Er volgt in januari 2018 een raadsonderzoek. Ondertussen had de maatschappelijk werker van Quadraat (via het wijkteam), op eigen initiatief, het dossier al afgesloten. Mevrouw miste hierin het overleg. De conclusie uit het raadsonderzoek was dat oudste kind ten gevolge van traumatische ervaringen passende behandeling in de vorm van speltherapie (traumabehandeling) moest gaan volgen. Daarbij werd het JOT geadviseerd voor verdere ondersteuning en begeleiding. Toen het JOT (twee medewerkers van de organisatie ENVER) betrokken raakte, merkte mevrouw dat het advies van het raadsonderzoek niet werd

overgenomen. Het JOT stelde haar eigen plan op en leek haar eigen inhoudelijke koers te varen. Mevrouw had te kampen met eigen psychiatrische problematiek. Naast ADHD, ook trauma en angstklachten, als gevolg van huiselijk geweld en mishandeling. Ze bemerkte bij zichzelf dat er een angst aanwezig was richting de organisatie JOT. Mevrouw denkt dat dit kwam doordat ze eerder al het verwijt had gekregen niet mee te werken aan hulpverlening. Dit, in combinatie met haar eigen belang bij de zorg voor haar kinderen, de belangen van haar kinderen en onderliggend haar eigen problematiek. Voorgestelde interventies vanuit het JOT ging ze om die reden dan ook aan. Er werd Triple P⁴ voorgesteld, waarvan mevrouw zich met name de gedateerde DVD's herinnert die werden gebruikt. Mevrouw werkte mee aan dit traject om zich vooral meewerkend te willen opstellen. De speltherapie voor haar getraumatiseerde zoon, die gedragsproblemen liet zien, kon geen doorgang vinden. Het JOT wilde hiervoor geen indicatie afgeven. Mevrouw vond dat er te weinig rekening werd gehouden met haar situatie en eerdere adviezen.

Nadat mevrouw in april 2019 het Triple P traject had afgerond en was blijven meewerken aan hulpverlening, werd er opnieuw een melding gemaakt door hulpverleners bij het Jeugdbeschermingsplein om meer grip te krijgen op het gedrag van vader. Als voorbeeld vertelt moeder dat vader tijdens een arrestatie/aanhouding in een geleend voertuig drugs in dit voertuig zou hebben gehad. Vanuit veiligheid voor haar kinderen vertrouwt ze het niet wanneer de kinderen per auto worden vervoerd. Het gezinsplan waarin dit soort veiligheidsafspraken met elkaar gemaakt worden, laat nog steeds op zich wachten. Ook de jeugdbeschermer was op dit moment nog steeds niet beschikbaar ondanks dat er een OTS (onder toezichtstelling) was aangevraagd door jeugdzorg om meer grip te krijgen op vader. De medewerkers bij het Jeugdbeschermingsplein gaven haar een 'stagiaire-achtig' gevoel. Inmiddels is de OTS door de rechtbank 'van tafel geveegd' en zegt mevrouw letterlijk: "Er is op dit moment niemand meer betrokken waardoor ik opgelucht ben. Onlangs heb ik besloten om bezoeken aan de schoolarts en consultatiebureau via mijn huisarts te laten verlopen, dit uit angst voor nieuwe meldingen."

Mevrouw vertelt dat, in haar traject rondom de problematiek met haar oudste zoon, het haar opvalt dat de inhoud vooral bepaald wordt door datgene wat beschikbaar is. Zo was speltherapie geadviseerd, maar moet hij naar het 'Dappere Dino'-project. Eerder moest hij naar een interventie genaamd 'Pas op de kleintjes'. Dit ging echter op het laatste moment niet door, omdat er op dat moment te weinig aanmeldingen waren. De aanbieder vanuit de GGZ berichtte dit.

Mevrouw vertelt dat via route JOT's en Jeugdbescherming haar ervaringen volledig anders zijn dan via de route binnen het onderwijs. Zij zou iedereen adviseren om hier gebruik van te maken, omdat ze ernstig twijfelt over de inhoudelijke deskundigheid binnen de Jeugdondersteuningsteams. Vanuit school is er een gesprek georganiseerd en uiteindelijk

⁴ Een methode waarin ouders een positieve opvoedstijl aanleren. Hierdoor verminderen emotionele en gedragsproblemen bij kinderen

een cluster IV verwijzing richting Horizon gerealiseerd. In dit traject is een prikkelbaarheidsonderzoek voorgesteld. Mevrouw vertelt dat haar zoon binnen een week terecht kon op een prikkelarme observatieopname plek. Binnen een zeer kort tijdsbestek zag mevrouw het gedrag van haar zoon verbeteren. Op dit moment is het de vraag of hij vanuit de gemeente (beschikkingen) hier mag continueren. Dit zorgt opnieuw voor spanning en onzekerheid.

Wat haar vooral is bijgebleven van het gehele traject tot nu toe, is de voortdurende reactie vanuit het Jeugdondersteuningsteam die zij terugkreeg op haar hulpvragen. Vaak kreeg ze te horen: “We zijn of gaan in overleg”. Zij adviseert om, bij problemen met jeugdigen in de opvoeding en het gedrag, gebruik te maken van de route via het onderwijs vanwege positieve ervaringen. Vooral het gebrek aan daadkracht en haar twijfel over de inhoudelijke deskundigheid van medewerkers, bij zowel het Jeugdondersteuningsteam als bij een organisatie als Jeugdbescherming, lijken te zorgen voor dit advies.

Tot slot geeft mevrouw nog een voorbeeld over de gebrekkige kennis en informatievoorziening vanuit de JOT-medewerker. Zo kwam zij er bij toeval via een andere ouder achter dat er een regeling is om een dubbele kinderbijslag aan te vragen. Van een JOT-medewerker mag verwacht worden dat hij hierover kan informeren en adviseren.

Veiligheid gastouder

De aanwezige Gastouder geeft, als aanvulling, aan, dat ze inmiddels (bij toeval) nu vier kinderen met nare ervaringen verzorgt. Twee kinderen van de moeder van casus 1 en twee kinderen van de moeder van casus 2. Zij ervaart dat de gastouders qua veiligheid al helemaal niet beschermd zijn en dat dit een hiaat is binnen politie, veiligheid en huiselijk geweld.

Casus B

Gesprek inwoner Nissewaard. Moeder van 2 kinderen. Juridische status: in afwachting van scheidingproces/ouderschapsplan. Rechter heeft een onder toezichtstelling uitgesproken.

Mevrouw vertelt dat er ongeveer anderhalf jaar geleden sprake was van huiselijk geweld binnen de relatie. Hierop volgde de beslissing van mevrouw om in te zetten op scheiding en aangifte. Er werd een contactverbod bij de partner opgelegd vanuit 'Veilig Thuis' na de politiemelding. Dit werd met 28 dagen verlengd nadat de eerste systeemgesprekken opnieuw gepaard gingen met veel verbale agressie. Mevrouw vertelt het opvallend te vinden om ervaren te hebben, dat er vanuit de jeugdhulpverlening zo 'gepusht' wordt op gezinshereniging. Zij zegt hierover dat mensen na een relatie van jaren een van de meest moeilijke beslissingen in hun leven moeten nemen. Dit omwille van (zoals in haar eigen situatie) de eigen veiligheid en met name de veiligheid van kinderen. Zij begrijpt dan niet dat dit dan juist niet (direct) wordt ondersteund. Na ongeveer een maand contact met het Crisis Interventie Team en Jeugdbescherming, krijgt ze te horen dat deze partijen afsluiten.

'Veilig Thuis' verwijst mevrouw met haar hulpvraag naar het Jeugdondersteuningsteam (JOT). Haar hulpvraag betrof de kinderen die door de veranderingen binnen de gezinssituatie en het verbale geweld waar ze getuige van zijn stress signalen vertonen waaronder het (weer) in bed gaan plassen van haar al zindelijke kind rondom bezoekenmomenten bij haar ex-partner.

Nadat advocaten van beide ouders een omgangsregeling hebben afgesproken, en van hieruit bezoeken plaatsvinden, wordt mevrouw opnieuw geconfronteerd met signalen van haar kinderen. Daaronder vallen opnieuw bedplassen en het aangeven van de kinderen dat zij niet naar hun vader willen.

In mei 2018 komt mevrouw op de wachtlijst van het JOT terecht. Ze krijgt te horen dat de wachtlijst twee á drie maanden is. Mevrouw moet meerdere malen zelf contact opnemen. Ze wordt niet teruggebeld en krijgt geen terugkoppeling van haar aanmelding/hulpvraag. Wanneer de casus besproken wordt, krijgt mevrouw te horen dat er geen zorgvraag is. De reden? Vanuit vader is er geen vraag en moeder heeft vooral zorgen over de opvoedsituatie die bij vader aanwezig is. Wel is het JOT het eens met mevrouw dat er zorgelijke signalen zijn. Dit wordt gemeld door 'Veilig Thuis'. Vanuit 'Veilig Thuis' krijgt mevrouw (opnieuw) te horen dat zij dachten dat het JOT haar hierin ondersteuning zou kunnen bieden. Echter blijft het JOT aangeven dat ze haar niet kunnen helpen.

De rechter besluit in sept 2018 de kinderen en ouders het omgangshuis⁵ voor te stellen. Dit start in januari 2019.

Ondanks dat de geobserveerde bezoeken bij het omgangshuis opnieuw gepaard gaan met veel verbale agressie van haar partner in het bijzijn van de kinderen (en dit door medewerkers die toezicht houden gezien moet zijn geweest), blijven deze geplande bezoeken langere tijd door gaan en zorgen in ieder geval bij moeder en kinderen opnieuw voor de nodige stress.

De rechter besluit in oktober 2019, na diverse incidenten en het advies van haar advocaat om een raadsonderzoek naar de veiligheid c.q. ontwikkeling van haar kinderen te laten uitvoeren, dat een raadsonderzoek niet nodig is. Een 'onder toezichtstelling' en betrokkenheid van de jeugdbescherming is noodzakelijk op grond van het dossier, de inbreng van de advocaat en het beloop.

Sinds de uitspraak in oktober 2019 wacht mevrouw op contact en toewijzing van een jeugdbeschermer vanuit de jeugdbescherming. Zelfs na een heftig incident in de parkeergarage tijdens de omgangstransfer tussen ouders heeft Jeugdbescherming de zaak niet opgepakt. Zelfs niet na opnieuw melding door mevrouw hiervan bij de Jeugdbescherming (en politie). Het leidt er niet toe dat Jeugdbescherming met spoed de casusregie op zich neemt. Mevrouw wordt niet eens teruggebeld.

Pas de eerste week van januari wordt er vanuit Jeugdbescherming contact opgenomen en wordt er een jeugdbeschermer toegewezen. In een tijdsbestek van ongeveer 3 maanden is er niemand ingezet!

⁵ <https://www.horizon.eu/specialismen/omgangshuis/>

Vragen

Communicatie/bereikbaarheid/afstemming

- Gemeente belt met afgeschermdde nummers. Op welke wijze probeert het JOT inwoners te bereiken.
- Inwoners worden niet terugbericht of verder geïnformeerd over voortgang in het proces.
- Instanties wijzen naar elkaar (JOT en Jeugdbescherming qua veiligheid en interventies rondom een jeugdige)
- Jeugdbescherming is niet bereikbaar geweest of belt niet terug

Inhoudelijke kennis & expertise

- In hoeverre zijn medewerkers van JOT's getraind en geschoold in het werken met getraumatiseerde ouders en kinderen (slachtoffers) van huiselijk geweld?
- Wie beslist uiteindelijk wat er 'mag' worden ingezet of beschikt en wat is hierin leidend? In hoeverre kan een JOT op inhoud anders bepalen en in hoeverre worden hierin risico's genomen dat een jeugdige en zijn of haar gezin niet de juiste hulp krijgen of er hulp ingezet wordt die juist zorgt voor extra trajecten/hulpverleners etc. En mogelijk op langere termijn de zorg juist weer duurder maken
- Wie controleert wie? -> op (inhoudelijke) beslissingen qua aan te bieden interventies en te voeren beleid binnen de JOT's?

Wisselende / uitblijven casusregie (oorzaak en gevolgen)

- Belang van de therapeutische relatie: wisselingen van medewerkers/behandelaren bij extra kwetsbare inwoners die bijv. tgv geweld/trauma extra wantrouwend/sneller onveilig voelen en juist groter belang bij vaste casusregie.
- Ditzelfde geldt voor zorgverleners; belang van contracten en financiële afspraken is (mogelijk) leidend terwijl afwegingen op inhoud gemaakt zouden moeten worden. Eerst de inhoud en dan het kader eromheen organiseren in plaats van de inhoud aanpassen aan de kaders die er zijn bedacht of de zorg die is ingekocht.
- Jeugdbescherming wordt door de rechter opgelegd/uitgesproken. Laat maanden op zich wachten tot er een medewerker beschikbaar is.

Veiligheid

- Nissewaard Lokaal heeft zorgen over borging veiligheid tijdens overgangen tussen instanties en procedures en uitspraken. Uit gesprekken blijkt dat inwoners en jeugdigen lange(re) tijden in afwachting zijn van inzet van medewerkers of dat instanties naar elkaar (ver)wijzen maar de (huiselijk geweld)problematiek gewoon voortgaat
- Gastouders kunnen geconfronteerd worden met onveiligheid vanuit gedrag ouders en zijn hierin niet beschermd.

Naar het JOT?

Is het Jeugdondersteuningsteam voor jouw gezin de juiste plek, dan neemt een jeugd- en gezinscoach contact met je op. Ze verleent vrij toegankelijke hulp en is jullie aanspreekpunt, zodat voor jou en je gezin een samenhangend pakket aan zorg, hulp en diensten ontstaat. Het JOT is er voor hulp bij:

- *Opvoed- en opgroevragen, tot 18 jaar.*
- *Psychische en psychiatrische problemen.*
- *Lichamelijke, verstandelijke en meervoudige beperkingen.*

(Bron: [website Centrum voor Jeugd en Gezin](#))

Het is voor een JOT van belang dat de teamsamenstelling en de deskundigheidsbevordering van het team en de individuele medewerker passend is bij de doelgroep en de gevraagde behandeling. Het is niet de bedoeling dat dit wordt omgedraaid, dat de vraag wordt aangepast aan het beschikbare aanbod. Nissewaard Lokaal vraagt zich af hoe de deskundigheid en teamsamenstelling zich verhoudt tot de doelgroep van de JOT's.

- Hoe ziet de doelgroep (casemix) van de JOT's eruit? Dat wil zeggen, welke opvoed- en opgroevragen krijgen ze? Welke psychische en psychiatrische problemen en welke lichamelijke, verstandelijke en meervoudige beperkingen komen ze tegen?
- Komt de deskundigheid van de medewerkers binnen de JOT's overeen met de casemix die ze moeten bedienen?
- Nissewaard Lokaal vraagt zich af hoe de personele bezetting en verhouding caseload van de individuele medewerker binnen de JOT's is. Ook wil Nissewaard Lokaal weten wat de 'verloopcijfers' zijn van het personeel dat binnen de JOT's werkzaam is.
- Nissewaard Lokaal zou willen dat er een vorm van een keurmerk wordt ontwikkeld ter bevordering van de kwaliteit. Of dat er, in ieder geval, kennis wordt uitgewisseld met organisaties die (veel) ervaring hebben. Ervaring binnen de specialistische jeugd

GGZ en de volwassen specialistische outreachende GGZ . Nissewaard Lokaal denkt hierbij aan ACT/FACT teams die al jaren aan de hand van het FACT-model gebruik maken van een door het CCAF ontwikkelde betrouwbaarheidsschaal. Hierdoor heeft het FACT-model binnen verschillende organisaties vaste voet aan de grond gekregen. De stichting CCAF⁶ werkt al jaren met een FACT jeugdschaal (2014). Dat heeft bijgedragen aan de implementatie van daadwerkelijk goede behandeling voor kinderen en jongeren met (een vermoeden) van psychische en complexe problemen op meerdere levensgebieden binnen deze FACT-teams. Nissewaard Lokaal vraagt zich af of er samenwerking op het gebied van kennisuitwisseling is met dit soort teams? Of wordt er gebruik gemaakt van bestaande kennis? Zo ja, welke kennis dit is?

- Daarbij vraagt Nissewaard Lokaal zich af of er een cliëntenraad of gebruikersraad is van ouders en jeugdigen, die gebruik hebben gemaakt of nog maken van de JOT's, waar de gemeente zich door laat adviseren.

⁶ <https://ccaf.nl>

fractie@nissewaardlokaal.nl
nissewaardlokaal.nl
KvK-nummer: 64559335
IBAN: NL19ABNA0504170813

Nissewaard, 2 december 2019

Betreft: schriftelijke vragen jeugdzorg

Geacht college,

Landelijke berichtgeving spreekt over het zorgelijke niveau van de jeugdbescherming en de wachtlijsten. Zie o.a. berichtgeving uit de [Volkskrant](#) en [RTL Nieuws](#). Mede daarom heeft de Rijksoverheid besloten een aantal zorgtaken rondom jeugdzorg weer centraal te willen gaan regelen.

Nissewaard Lokaal maakt zich zorgen om de huidige trend in de jeugdzorg en vraagt zich af wat op dit moment de actuele stand van zaken is binnen het sociaal (jeugd) domein, met name op het gebied van beschikbaarheid van passende zorg en interventies. Daarbij bereiken onze fractie zorgelijke signalen vanuit het directe werkveld. Bijvoorbeeld: in de gemeente Goeree-Overflakkee duurt het momenteel 4 maanden voordat er een beschermingsonderzoek kan worden gestart naar de veiligheid van een jongere. Laat staan dat er een beschermingsmaatregel of interventie bewerkstelligd kan worden. Nissewaard Lokaal maakt zich zorgen dat er, naast wachtlijsten binnen omringende jeugdbescherming, ook problemen in onze gemeente binnen de specialistische GGZ zijn ontstaan.

Volgens onze informatie nemen specialistische GGZ instellingen per november GEEN nieuwe patiënten meer aan, waardoor kwetsbare jongeren geen behandeling meer kunnen krijgen. Zeer recentelijk heeft er nog een ernstig geweldsincident op metrostation Heemraadlaan plaats gevonden, waarvan in de media een groep ouders heeft aangegeven dat het zorgsysteem rondom betrokkenen hierin heeft gefaald.

Ontwikkelingen binnen dit domein zijn deze week in het bestuursverslag sociaal domein 2018 retrospectief besproken. Dit geeft echter geen beeld van de huidige stand van zaken.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn voor Nissewaard Lokaal, onder verwijzing van artikel 29 van het Reglement van Orde van de gemeente Nissewaard, aanleiding tot de volgende schriftelijke vragen:

- 1) Zijn er op dit moment wachtlijsten binnen de jeugdteams (JOT's)? Zo ja, hoe lang?
- 2) Zijn er op dit moment wachtlijsten bij de jeugdbescherming? Zo ja, hoe lang?
- 3) Zijn er op dit moment wachtlijsten voor een jeugdbeschermingsonderzoek? Zo ja, hoe lang?
- 4) Zijn er op dit moment voldoende jeugdbeschermers beschikbaar? Zo nee, waarom niet?
- 5) Zijn er op dit moment wachtlijsten binnen de specialistische GGZ? Zo ja, waar komt dit door?

Abbenbroek + Geervliet + Heenvliet + Hekelingen + Simonshaven + Spijkenisse + Zuidland

- 6) Van hoeveel kinderen en jeugdigen is bekend dat zij dringend hulp nodig hebben en op dit moment risico lopen dat passende zorg op zich laten wachten?
- 7) Is er de verwachting dat er ook een groep kinderen en jeugdigen is, waarvan niet bekend is dat er hulp nodig is? Met andere woorden is de vermoedelijke groep uit vraag 6 wellicht groter? Zo ja, hoe groot?
- 8) Hoe wordt hiermee omgegaan?
- 9) Hoe verhoudt het recentelijke incident op station Heemraadlaan zich tot hulpverlening en de eventuele wachtlijsten?

Met vriendelijke groet,

Tom den Daas
Nissewaard Lokaal

Fred Seker
Nissewaard Lokaal

GEMEENTE NISSEWAARD

College van burgemeester en
wethouders

datum	pagina	aantal bijlagen	betreft
14 januari 2019	1 van 7	2	Raadvragen van Nissewaard Lokaal over jeugdzorg
uw kenmerk	ons kenmerk	afdeling	behandelaar
	19U0022687	Strategie	E.M.P. Wennink

Aan de fractieleden van Nissewaard Lokaal,

In uw brief van 3 december jl. heeft u vragen gesteld over de huidige trend in de jeugdzorg met betrekking tot jeugdbescherming en wachtlijsten. Dit naar aanleiding van landelijke berichtgeving in De Volkskrant en RTL Nieuws. Hieronder treft u de antwoorden op uw vragen aan.

Vraag 1

Zijn er op dit moment wachtlijsten binnen de jeugdteams (JOT's)? Zo ja, hoe lang?

Beantwoording vraag 1

Volgens ons lokale registratiesysteem waren er eind 2019 90 wachtende gezinnen binnen de jeugdondersteuningsteams (JOT's). Dit op een totaal van 3114 dossiers. De wachtlijsten verschillen per team, met als uitschieter Noord en De Kernen. Ze hangen samen met de grote vraag naar jeugdhulp in Nissewaard. In 2018 was het aantal jeugdigen van 0 tot 18 in jeugdhulp 14,8%. Daarmee zitten we ruim boven het landelijke gemiddelde. We zien in de voorlopige cijfers van het CBS voor 2019 een lichte daling van het aantal jeugdigen in jeugdhulp, maar het is nog de vraag of deze doorzet. Onze jeugdigen doen dus een behoorlijk groot beroep op de beschikbare middelen in het sociaal domein.

We willen daar meer grip op, vandaar dat we hard werken aan de transformatie in het sociaal domein. Voor de komende 2 jaar willen we met de bestaande partners de werkwijze van de JOT's door ontwikkelen. Om een versnelling in het verandertraject van Thuis in de Wijk te krijgen, hebben we de aansluitcoördinatoren aan gesteld. Zij geven de wijkgerichte aanpak een gezicht en schakelen tussen alle partijen om beweging in de keten te krijgen. We zoeken naar extra mogelijkheden om te kunnen sturen op kosten (en kwaliteit van zorg),

Postadres Postbus 25, 3200 AA Spijkenisse Bezoekadres Raadhuislaan 106, 3201 EL Spijkenisse
Telefoon 14 0181 E-mail gemeente@nissewaard.nl www.nissewaard.nl

datum
14 januari 2019

ons kenmerk

pagina
2 van 7

betreft
Raadvragen van Nissewaard
Lokaal over jeugdzorg

daarom versterken we ook onze (sub)regionale samenwerking. De oplossing voor het vastlopen van de keten zit namelijk niet alleen in meer inzet van fte's (met meer middelen), maar ook in samen maatwerk bieden. Alleen door samen te werken kunnen we huidige trend van verwijzingen doorbreken.

Ons doel, als college, is nog steeds dat alle jeugdigen op het juiste moment de juiste zorg krijgen. Al onze acties dragen op langere termijn bij aan het verminderen van de wachtlijsten. In het eerste kwartaal van 2020 zal voor u een themabijeenkomst worden georganiseerd, waarin de stand van zaken in de jeugdhulp nader wordt toegelicht. Dan gaan we ook in op de informatie uit de derde bestuursrapportage (over 2019) van de GR JR. Die zal in het eerste kwartaal van het nieuwe jaar u worden toegestuurd met een begeleidende brief, waarin de begrotingswijziging van de GR JR voor 2020 wordt toegelicht. Hierover is besloten in een overleg van het Algemeen Bestuur GR JR op 12 december jl. Die begrotingswijziging is noodzakelijk om de huidige vraag naar specialistische jeugdhulp financieel te kunnen dekken (en daarmee het verder oplopen van de wachtlijsten te voorkomen).

Vraag 2

Zijn er op dit moment wachtlijsten bij de jeugdbescherming? Zo ja, hoe lang?

Vraag 3

Zijn er op dit moment wachtlijsten voor een jeugdbeschermingsonderzoek? Zo ja, hoe lang?

Vraag 4

Zijn er op dit moment voldoende jeugdbeschermers beschikbaar? Zo nee, waarom niet?

Beantwoording vraag 2 t/m 4

Vanwege de inhoudelijke samenhang worden deze vragen gezamenlijk beantwoord.

Als college hebben we u, vlak voor de Kerst, de tweede bestuursrapportage in 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GR JR) toegestuurd. Zoals u heeft gezien in het begeleidende memo, daalt het percentage kinderen dat op tijd door een jeugdbeschermer gezien wordt en de doorlooptijd is gestegen. Deze trend lijkt ook in het derde kwartaal van 2019 door te zijn gezet. Wat betreft het eerste contact, organiseren van de teamtafel en maken gezinsplan worden de prestatie-indicatoren niet gehaald. Dit heeft ertoe geleid dat in het laatste kwartaal van 2019 23 gezinnen uit Nissewaard wachten op een traject. Het expertisecentrum voor diagnostiek (KSCD) heeft ook een wachtlijst voor onderzoek. Er is regionaal een wachtlijst van 33 cliënten volgens de 5 maands rapportage van de jeugdbescherming. Onduidelijk is hoeveel daarvan uit Nissewaard komen.

Postadres Postbus 25, 3200 AA Spijkenisse **Bezoekadres** Raadhuislaan 106, 3201 EL Spijkenisse
Telefoon 14 0181 **E-mail** gemeente@nissewaard.nl **www** nissewaard.nl

datum
14 januari 2019

ons kenmerk

pagina
3 van 7

betreft
Raadsvragen van Nissewaard
Lokaal over jeugdzorg

De verwachting is dat de wachtlijst bij het KSCD e bij eerstvolgende rapportage nog niet veel gedaald zal zijn. Dit heeft te maken met onder andere de beschikbare personeelscapaciteit bij de jeugdbescherming.

We zijn zeer ontevreden over deze gang van zaken, omdat door de wachtlijsten de veiligheid van gezinnen in het gedrang komt. Vandaar dat er door het Algemeen Bestuur van de GR JR op 12 december jl. afspraken gemaakt zijn met Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond (JBRR) over een nieuwe werkwijze, die per 1 januari 2020 ingaat. Deze afspraken gelden ook voor jeugdbeschermers van de William Schrikker Groep (WSG). Kern van de nieuwe aanpak is dat de jeugdbescherming focust op het leveren van kwalitatief hoogwaardige dwangtrajecten. Dit maakt een inhaalslag in de wachtlijsten mogelijk, ondanks de krapte op de arbeidsmarkt. Voor de dwangtrajecten en de bijbehorende diagnostiek zijn er dan voldoende jeugdbeschermers beschikbaar. De prestatie-indicatoren voor jeugdbescherming zullen in 2020 aangepast worden aan deze nieuwe werkwijze.

Tegelijkertijd gaan we subregionaal met de jeugdbescherming om tafel om in 2020 gefaseerd (nog) meer drangzaken van hen over te nemen. Dit sluit aan bij onze huidige werkwijze met de JOT's. Er wordt een warme overdracht georganiseerd, waarbij ook de noodzaak om extra mankracht te regelen voor onze lokale teams wordt bekeken. Tot de overdracht gereed is, blijft de jeugdbescherming verantwoordelijk voor lopende cases. We werken bij deze omschakeling samen met de andere gemeenten op de Zuid-Hollandse Eilanden, bijvoorbeeld door gezamenlijk een onafhankelijke voorzitter voor de lokale jeugdbeschermingstafel in te huren. Zo kunnen we de deelname van ouders aan overleg beter waarborgen en meedenken over bijvoorbeeld overbruggingszorg, als dit nodig is.

Vraag 5

Zijn er op dit moment wachtlijsten binnen de specialistische GGZ? Zo ja, waar komt dit door?

Beantwoording vraag 5

In het begeleidende memo bij de tweede bestuursrapportage van de GR JR vindt u een samenvatting van de regionale wachttijden. Daarin staat dat de wachttijden regionaal zijn opgelopen in 2019 (ten opzichte van vorig jaar). In het eerste half jaar was voor Nissewaard in de ambulante specialistische jeugdhulp de retrospectieve wachttijd¹ 9,7 weken (voor 21 cliënten). De huidige wachttijd² bedroeg 4,5 week (voor 9 cliënten). De wachttijden kunnen per aanbieder afwijken. Vandaar dat de GR JR voor de ambulante specialistische jeugdhulp al enige maanden intensief in gesprek is met de hiervoor gecontracteerde zorgaanbieders.

¹ Dit is de tijd die een jeugdige op een wachtlijst heeft gestaan op het moment van intake in een bepaald kwartaal.

² Dit is de wachttijd op een bepaalde peildatum.

datum
14 januari 2019

ons kenmerk

pagina
4 van 7

betreft
Raadsvragen van Nissewaard
Lokaal over jeugdzorg

De GR JR werkt aan een nieuwe ketenmonitor, die informatie over onder andere wachtenden in de keten bundelt. Besluitvorming hierover wordt voor februari 2020 verwacht.

Als college willen we de jeugdhulp bieden die nodig is, maar ook leren sturen (op kosten en kwaliteit van zorg). We zien dat de krapte op de arbeidsmarkt ook in de ambulante specialistische jeugdhulp zoals de GGZ een rol speelt en daarmee worden wachttijden een instrument in de onderhandelingen om extra geld. Vandaar dat we ingestemd hebben met een regionaal onderzoek van KPMG naar de oorzaken van de toenemende druk op de ambulante specialistische jeugdhulp. Uit het onderzoek is gebleken dat het aantal kinderen in zorg fors is gestegen. Gemeenten en aanbieders zien meer jeugdigen die hulp nodig hebben. Dit onderzoek wordt in februari 2020 geagendeerd in overleg van het Algemeen Bestuur GR JR. Hopelijk kunnen hier ook lessen uitgehaald worden voor de kadernota bij de begroting voor 2021.

Om tot het eind van vorig jaar ambulante specialistische (spoed)hulp voor de meest kwetsbare jeugdigen te garanderen, heeft het Algemeen Bestuur van de GRJR extra middelen beschikbaar gesteld. Dit is in totaal een bedrag oplopend tot 6,3 miljoen binnen de lopende begroting. Voor 2020 is de begroting voor ambulante specialistische hulp ook aangepast. Dit op voorwaarde dat in de kadernota voor 2021 concrete maatregelen komen te staan, die sturen op kostenbeheersing. U wordt hierover geïnformeerd tijdens de themabijeenkomst.

Dankzij de door het ministerie beschikbaar gestelde transformatiemiddelen kunnen we de komende 2 jaar slimme oplossingen uitproberen, die de wachttijden doen verminderen. Met de pilots die we starten verwachten we per subregio resultaten te boeken. Voor de Zuid-Hollandse eilanden richten die pilots zich onder andere op de doorontwikkeling van samenwerking tussen praktijkondersteuners en huisartsen. Hier worden partners als Stichting Koel en Youz nauw bij betrokken.

Vraag 6

Van hoeveel kinderen en jeugdigen is bekend dat zij dringend hulp nodig hebben en op dit moment het risico lopen dat passende zorg op zich laat wachten?

Beantwoording vraag 6

Vooral alle gezinnen met een hulpvraag geldt, dat zij tijdige en adequate zorg verdienen. We willen niet het risico lopen dat zonder passende zorg de problemen in een gezin escaleren. De definitie van dringende hulp is regionaal nog wel onderwerp van discussie. Of er sprake is van spoed danwel een dreigende crisis is aan professionals om te beoordelen. De gecontracteerde zorgaanbieders beheren hun eigen werkvoorraad. In het overleg met de partijen die ambulante specialistische hulp leveren is gebleken dat daarbij definities verschillend gehanteerd worden.

Postadres Postbus 25, 3200 AA Spijkenisse **Bezoekadres** Raadhuislaan 106, 3201 EL Spijkenisse
Telefoon 14 0181 **E-mail** gemeente@nissewaard.nl **www** nissewaard.nl

datum
14 januari 2019

ons kenmerk

pagina
5 van 7

betreft
Raadsvragen van Nissewaard
Lokaal over jeugdzorg

In sommige gevallen wordt zelfs gesproken van wens-wachtenden in de werkvoorraad. Daarmee wordt bedoeld dat een cliënt om hulp vraagt bij een specifieke aanbieder en daarom niet verwezen wil worden naar andere aanbieders. Die verschillen in definitie zijn van invloed op het aantal cliënten dat dringend hulp nodig heeft. Vandaar dat de GR JR hier extra afspraken over wil maken met alle gecontracteerde partijen. Deze afspraken zijn onderdeel van het contractmanagement.

Als college vinden we het belangrijk met alle partijen samen te komen tot een heldere definitie van dringende hulp. Dit stelt ons in staat om beter te monitoren welke aanbieders nog ruimte hebben om cliënten aan te nemen. Voor ons is wachtlijstbemiddeling een interessant instrument. We overwegen om daarbij dezelfde uitgangspunten te gaan hanteren als zorgverzekeraars. Dit in het kader van casusregie. In sommige gevallen kunnen namelijk de JOT's ook passende overbruggingszorg leveren. Het is dan aan ouders om te beslissen of ze tijdigheid van hulp voorrang geven boven best matchende hulp.

Vraag 7

Is er de verwachting dat er ook een groep kinderen en jeugdigen is, waarvan niet bekend is dat er hulp nodig is? Met andere woorden is de vermoedelijke groep uit vraag 6 wellicht groter?

Vraag 8

Hoe wordt hiermee omgegaan?

Beantwoording vraag 7 en 8

Vanwege de inhoudelijke samenhang worden deze vragen gezamenlijk beantwoord.

Gezinnen waarvan niet bekend is dat er hulp nodig is, maar die wel voor overlast zorgen, worden in de praktijk ook wel zorgmijders genoemd. Het college sluit zeker niet uit dat er in Nissewaard zulke gezinnen zijn. Dit zijn gezinnen die niet uit zichzelf met een hulpvraag komen, maar waarvan het sociale netwerk wel constateert dat er sprake is van problemen achter de voordeur. Dat kunnen problemen binnen heel het sociaal domein zijn, dus niet alleen de jeugdhulp. Het kan zijn dat een buurman of buurvrouw overlast signaleert, maar het kan bijvoorbeeld ook de leerkracht van een kind zijn die aan de bel trekt bij instanties. De doelgroep van zorgmijders is lastig in kaart te brengen, ook omdat deze gezinnen vaak ondersteuning van een professionele hulpverlener weigeren. De halfjaar rapportage van Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR) laat zien dat er regionaal een structurele en substantiële stijging is van het aantal verzoeken om ondersteuning en advies (zie begeleidend memo de bestuursrapportage van de GR JR). Dit zegt indirect iets over het aantal zorgmijders.

Postadres Postbus 25, 3200 AA Spijkenisse **Bezoekadres** Raadhuislaan 106, 3201 EL Spijkenisse
Telefoon 14 0181 E-mail gemeente@nissewaard.nl **www** nissewaard.nl

datum
14 januari 2019

ons kenmerk

pagina
6 van 7

betreft
Raadsvragen van Nissewaard
Lokaal over jeugdzorg

Als college vinden we dat ouders, in hun rol als opvoeder, te allen tijde verantwoordelijk zijn voor het welzijn van hun kinderen. Als zij (tijdelijk) de regie over hun leven kwijt zijn, willen we dat hulp laagdrempelig geboden kan worden.

Vandaar dat we investeren in een voorziening als 'welzijn op recept'. Voor de scholen van primair en voortgezet onderwijs investeren we extra in jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk. Dit loopt door in 2020. Zo versterken we de signalerende functie van scholen. Daarnaast houdt het Lokaal Zorg Netwerk zich bezig met het toe leiden van gezinnen met complexe hulpvragen bij de zoektocht naar de juiste ondersteuning. Zij richten zich dus ook op zorgmijders.

Vraag 9

Hoe verhoudt het recentelijke incident op station Heemraadlaan zich tot hulpverlening en de eventuele wachtlijsten?

Beantwoording vraag 9

We zijn ons als college ervan bewust dat wachttijden in de jeugdhulp ertoe kunnen leiden dat problemen in een gezin escaleren. Die wachttijden zijn het symbool van een oude manier van werken, waarin indicatie van individuele trajecten en verwijzing naar de specialistische zorg centraal staan. Die trend willen we doorbreken door de jeugdhulp anders in te richten, met hulp dichtbij huis. Dat betekent niet dat we verwachten dat we met preventie alle wachtlijsten kunnen oplossen, maar wel dat er een nieuwe mix ontstaat van informele en formele hulp (door vrijwilligers en professionals). Dit ontslaat ouders, als opvoeder, er overigens niet van hun taak om hun eigen kinderen aan te spreken op overlast en grensoverschrijdend gedrag. Ook als buurtgenoten mogen inwoners van Nissewaard elkaar aanspreken, zodat het prettig is om in een wijk samen te leven. De gemeente heeft daarbij de verantwoordelijkheid om, samen met de politie, de veiligheid in de openbare ruimte te waarborgen en incidenten proberen te voorkomen. Alleen samen kunnen we voorkomen dat er opnieuw een incident ontstaat. In de raadsbrief staan de maatregelen die we hebben getroffen naar aanleiding het incident op de Heemraadlaan. Deze is op 11 november 2019 aan u verzonden.

Postadres Postbus 25, 3200 AA Spijkenisse **Bezoekadres** Raadhuislaan 106, 3201 EL Spijkenisse
Telefoon 14 0181 **E-mail** gemeente@nissewaard.nl **www** nissewaard.nl

datum
14 januari 2019

ons kenmerk

pagina
7 van 7

betreft
Raadsvragen van Nissewaard
Lokaal over jeugdzorg

Hoogachtend,

Namens de burgemeester en wethouders van de gemeente Nissewaard,
de gemeentesecretaris

M.L.M Weerts

F. van Oosten

Postadres Postbus 25, 3200 AA Spijkenisse Bezoekadres Raadhuislaan 106, 3201 EL Spijkenisse
Telefoon 14 0181 E-mail gemeente@nissewaard.nl www nissewaard.nl

